

دربارهٔ توتالیتاریسم

هنربرت اسپرو، جفری پریجر، لوچیانو پلیکانی
الکس دلفینو، ریحل پیکونه، هانا آرنٹ، آلن دوبنوا
رابرت نیتز، ویلیام کورن هاووزر

ترجمه و تدوین: هادی نوری

عنوان و نام پدیدآور	: درباره توتالیتریزم/نویسنده هربرت اسپرو ... [و دیگران]؛ ترجمه و تدوین [صحیح:گردآوری و ترجمه] هادی نوری.
مشخصات نشر	: تهران: شیرازه کتاب ماه، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری	: ۲۵۳ص، ۱۴×۵/۲۱س/۵م.
فروست	: مجموعه مفاهیم علوم اجتماعی؛ ۲۱.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۶۸۴۳-۸۰-۵
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: نویسنده هربرت اسپرو، جفری پرچر، لوجینا پلیکانی، الکس دلفینی و بلی بیگونه، هانا آرت ...
موضوع	: توتالیتریزم - مقاله‌ها و خطابه‌ها
موضوع	: Totalitarianism-- Addresses, Essays, Lectures
شناسه افزوده	: اسپرو، هربرت ج
شناسه افزوده	: Spiro, Herbert J
شناسه افزوده	: نوری، هادی، ۱۳۵۶ - مترجم
رده بندی کنگره	: JC۴۸۱
رده بندی دیویی	: ۹۳۲۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۶۸۵۶۳۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا

درباره توتالیتریزم

نویسنده: هربرت اسپرو و دیگران

گردآوری و ترجمه: هادی نوری

انتشارات: شیرازه کتاب ماه

چاپ و صحافی: پردیس دانش

تیراژ: ۳۳۰ نسخه

چاپ دوم: آبان ۱۴۰۲

حق چاپ و نشر محفوظ است.

تهران، صندوق پستی: ۱۱۱-۱۳۱۴۵

تلفن: ۸۸۹۵۲۲۹۷ فکس: ۸۸۹۵۱۶۹۱

همراه: ۹۵۰۰۱۸۲-۹۳۶

سایت: www.shirazehketab.com

فهرست مطالب

یادداشت دبیر مجموعه هفت

فصل اول. توتالیترایسم (هربرت اسپرو) ۱

مقدمه ۱

مشکلات تعریف ۲

نظام‌های توتالیتر ۴

مشخصه‌های یک نظام توتالیتر ۶

فصل دوم. دموکراسی توتالیتر و دموکراسی لیبرال

دو گونه نظم سیاسی مدرن (جفری پریجر) ۲۳

ارزش‌های عمومی ۳۲

هنجارهای عمومی ۴۳

سازمان و ساختار سیاسی ۵۰

سرشت یکپارچگی منسجم میان دولت و اعضای جامعه سیاسی ۵۸

نتیجه‌گیری ۶۶

فصل سوم. مدرنیته و توتالیترایسم (لوچیانو پلیکانی) ۷۳

یک ۷۳

دو ۷۶

سه ۸۳

یادداشت دبیر مجموعه

توتالیتریسم پدیده‌ای است که در اروپای قرن بیستم سربلند کرد. در همین حوزه نیز فجایعی را به بار آورد که باعث شد نه فقط نظریه‌پردازان علوم سیاسی و اجتماعی به بازبینی جدی برداشت‌های خود از مدرنیته بپردازند، بلکه بنیان فلسفی اروپا را نیز که بر پذیرش بی‌چون و چرای مدرنیته استوار بود به لرزه درآورد. در واقع انسان توانای مدرن، آن فاعل مایشایی که قرار بود جامعه‌ای آرمانی را بنا نهد، به آنچه در تاریخ بشریت بی‌سابقه بود. همین واژگونی انتظار است، مفاهیم رایج و مدرن از فردیت و فردگرایی را نیز شامل شد. انسان مدرن که بنا بود به عنوان فردی خودمختار برای همیشه از سرسپردگی به جمع‌رهایی یابد، به آنچه فرای از یک موجودیت جمعی تبدیل شد و به چنان فراموشی‌ای از خود رسید که سبب این دوران‌های برده‌داری را به ذهن متبادر می‌کرد. اینک دیگر زمان بازبینی این همه فرارسیده بود.

این بازبینی در دو مرحله انجام گرفت. در مرحله اول که عمدتاً بر تجربه آلمان هیتلری ناظر بود، بیشتر وجه فلسفی و فلسفه سیاسی این بحث موضوع مورد توجه قرار گرفت. متفکرانی همچون هانا آرنت و نظریه‌پردازان مکتب فرانکفورت پیش و بیش از دیگران در این زمینه نوشتند و مسائلی چون آزادی، اختیار، انقیاد، رهایی و سرسپردگی را در ارتباط با یکدیگر و با مفاهیم سیاسی‌ای همچون دولت - ملت و حق و تکلیف انسان‌ها در مقابله با ظلم که همگی مفاهیم متعلق به تفکر مدرن بودند، مورد بررسی قرار دادند. بحث‌های این مرحله اول هنوز با نوشته‌های فیلسوفانی چون یورگن هابرماس ادامه دارد و حاصل آن شکل‌گیری مجموعه‌ای از اندیشه‌های کارکردی - فلسفی‌ای است که هرچند مدافع

حفظ دیدی انتقادی نسبت به مدرنیته هستند و نسبت به مخاطرات حاصل از فرادستی دیدگاه غیرانتقادی در مقام زمینه‌ساز پاره‌ای از فجایع پیش گفته در قرن بیستم، آگاهی کامل داشته، لهذا بر لزوم رعایت و حفظ این چارچوب‌ها تأکید دارند. مرحله دوم این بحث با فاش شدن یا دقیق‌تر بگوئیم آشناسدن عموم مردم با فجایعی همراه بود که مقارن و چه بسا پیش از آنکه فاشیسم بر اروپا مستولی گردد، در اتحاد جماهیر شوروی به وقوع پیوسته بود. مطرح شدن نمونه شوروی به منزله حکومتی توتالیتر هم به بحث‌های سیاسی پرتنشی دامن زد که در یک طرف آن طرفداران کمونیسم و در طرف دیگر منتقدان آن قرار داشتند، و هم امکان ارزیابی جامعه‌شناختی پدیده توتالیتریزم را پدید آورد. در واقع مطرح شدن یک نمونه دیگر، هم امکان یک مطالعه تطبیقی را فراهم کرد و هم به جامعه‌شناسان اجازه داد بیش از آنکه بر تحلیل ساختاری نظام‌های توتالیتر توجه کنند بر شرایط اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و تا حدی نیز روانشناسانه‌ای تمرکز کنند که مؤید برآمدن یک چنین نظامی هستند.

اهمیت این سویه از بحث هم‌زمان آن بود که نقطه آغازین مطالعات سیاسی گسترده‌ای گشت که یافتن ضعف‌ها و کاستی‌هایی در نظام‌های دموکراتیک که جنبش‌های توتالیتر با استفاده از آنها توانسته بودند عملی انجام کرده و در مواردی نیز به قدرت برسند از اهداف اولیه آن بود. این مطالعات هم نوع و شیوه فعالیت احزاب و گروه‌های سیاسی را در بر می‌گرفت و هم به بازبینی قوانین اساسی بسیاری از کشورهای دموکراتیک می‌پرداخت. نقش و فعالیت‌های سازمان‌های صنفی، شیوه مداخله و ادغام آنها در تصمیم‌سازی سیاسی، لزوم مقابله با اندیشه‌های نژادپرستی و شوینیستی، کنترل و هدایت منابع مالی، فراهم آوردن شرایط عینی و ذهنی برای مشارکت افراد در تعیین سرنوشت خویش و غیره از دیگر نتایج مهمی بودند که این مطالعات به ارمغان آوردند.

به این معنا هرچند موج اول مطالعات از نقطه نظر فلسفی از اهمیت برخوردار بود، ولی از موج دوم به بعد بود که مطالعه دریاب توتالیتریزم به بحثی جدی در حوزه علوم اجتماعی تبدیل شد. کتاب حاضر مشتمل بر تعدادی از مقالات و مباحث مهمی است که این موج دوم را تشکیل می‌دهند.